

FK5/9

0000000000000027

ATKÇ

1-2. level:	Byzantine/Roman	AD 1000
3. level:	Hellenistic	BC 300-0
4.-5. level:	Late Hittite	BC 800-700
?	BC 800	-
?	BC 1700	-
6.-10. levels:	Karum Ia/b-IV	BC 2050-1700
11-13. levels:	EBA III	BC 2400-2050
14-17. levels:	EBA II	BC 2750-2400
18. level:	EBA I	BC 3000-2750

ATKÇ

0000000000000027

ATKÇ

Kanesh	<i>karum</i>	Assyria	Babylonia	BC	Events
	EK5/9		0000000000000028		ATKÇ
9	III	Şilulu		2000	
8	II	Erishum I		1972-1933	#1 Year eponym starts
		Ikunum		1932-1918	
		Sumu-abum			
		Sargon		1917-1878	First dated text
		Puzur-Assur II	Sumulael	1877-1870	
		Naram-Suen	Sabium	1869-1836(+)	Death of several important merchants Drop in number of texts Week eponymy abolished
		Naram-Suen / Erishum II		1836	End of Level II Level Ib=Warshama palace built
7	Ib	/Erishum II		-1809	
		Shamshi Adad I	Hammurabi (1792-1750)	1808-1776	Amorite Dynasty controls Assur
		Inar		1790	
		Warshama	Samsu-iluna (1749-1712)	1776	
			Abi-Eşun (1711-1684)	1719	End of Eponym List Last datable text

- Hitit kültürü ATKÇ'dan kök almış mıdır?
- Arkeolojik belgeler nelerdir?
- Filolojik belgeler var mıdır? Hititlerde Kaniş/Neşa biliniyor muydu?
- ATKÇ'dan sonra bir boşluk var mıdır? Neden?
- Neden Hititler Kültepe'de yaşamadı?
- Kültepe'de yerleşim yok iken, Kültepe civarında Hititler var mıydı?

- Hitit kültürü ATKÇ'dan kök almış mıdır?
- Arkeolojik belgeler nelerdir?

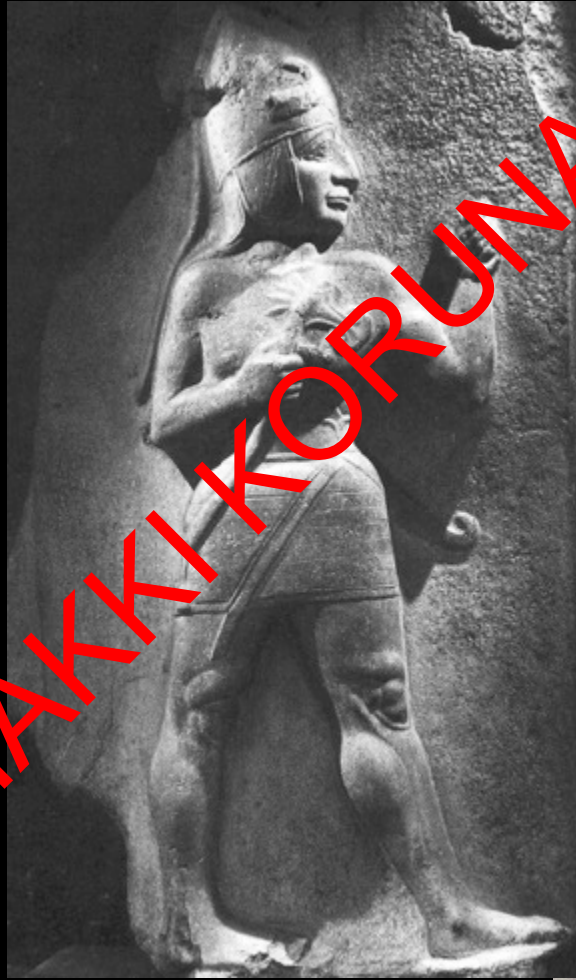

© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

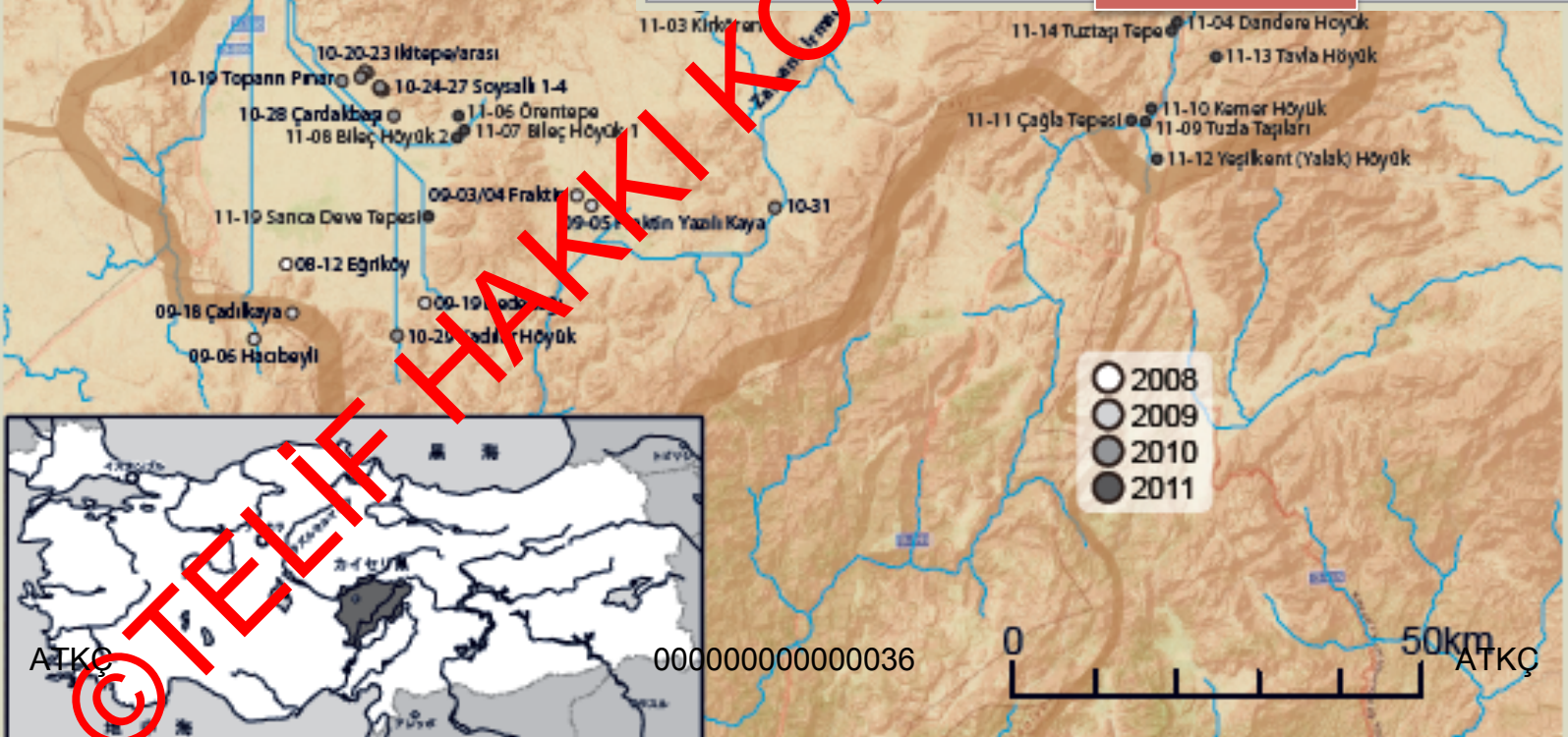
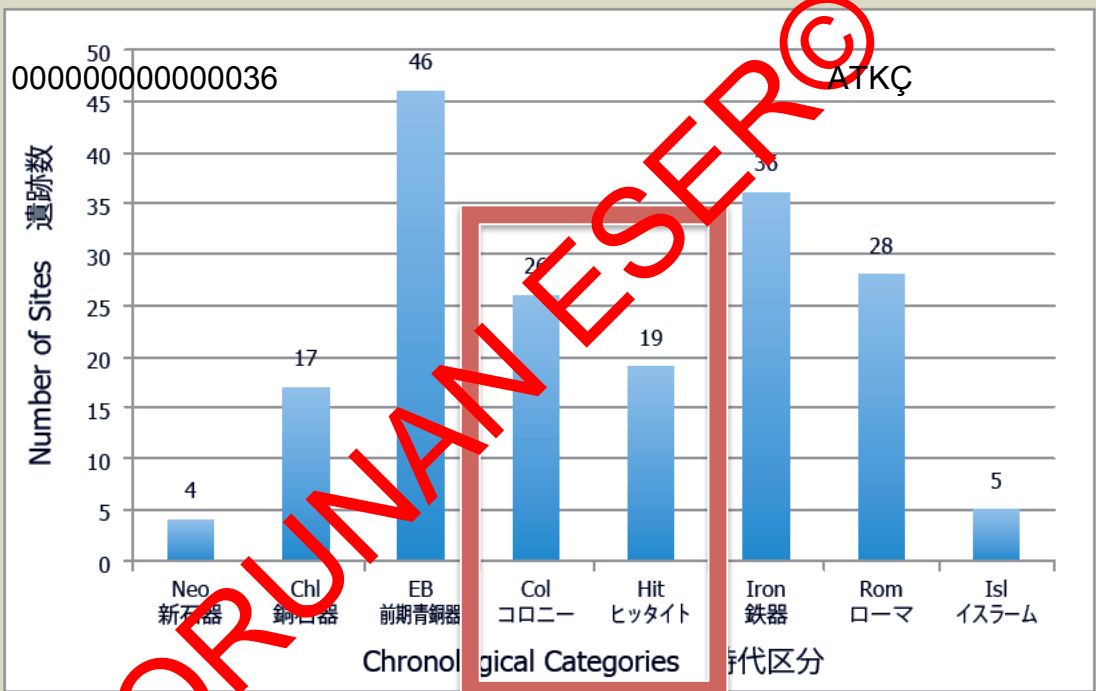
- Hitit kültürü ATKÇ'dan kök almış mıdır?
- Arkeolojik belgeler nelerdir?

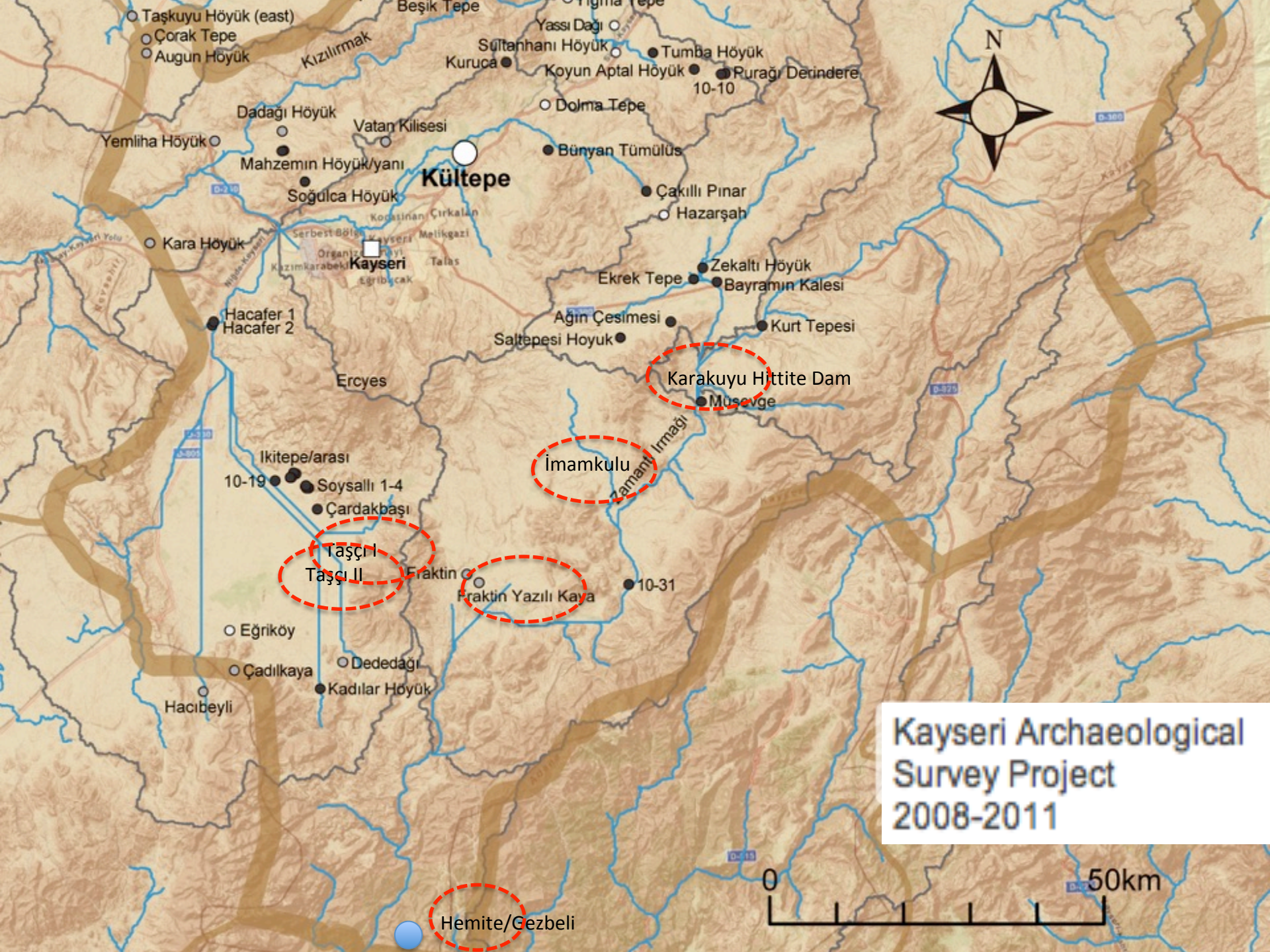
© TELİF HAKKI KORUNAN ESER ©

© TELIF HAKKI KORUNAN ESER ©

TELLEF HAYKLI KORUNAN ESER ©

Kayseri Archaeological
Survey Project
2008-2011

0 50km

- Alacahöyük
- Ortaköy
- Hattusas
- Karakız
- Karga
- Gavurkale
- Yağn
- Kayalıpınar
- Beyköy
- Savcılı
- Malkaya
- Çalapverdi
- Altınyayla
- Havuzköy
- Akpinar
- Karabel
- Torbali
- Afyon
- Götesin
- Sivasa
- Bahçe
- Erkilet
- Kayseri
- Egrek
- Gürün
- Şirzi
- Suratkaya
- Yalburn
- Köylütolu
- Hisarcık
- Tekirderbent
- Darende
- Palanga
- Aslantaş
- İspekçur
- Kötükale
- Arslant
- Fraktin
- Imamkulu
- Gezbeli
- Karakuyu
- Tanır
- Karahöyük
- Izgin
- Emirgazi
- Aksaray
- Göllüdağ
- Burunkaya
- Egriköy
- Çiftlik
- Imamkulu
- Gezbeli
- Taşçı
- Boybeypınarı
- Malpınarı
- Suratkaya
- Eflatunpınarı
- Fasillar
- Hatip
- Kızıldağ
- Karadağ
- İvriz
- Porsuk
- Bulgarmaden
- Domuztepe
- Karatepe
- Kb
- Gh
- Sakçagözü
- Çağdın
- Birecik
- Arslantaş
- Karkamış
- Tel Ahmar
- Ermenek
- Keben
- Hemite
- Sirkeli
- Yesemek
- Körkün
- Kelekli
- Tünp
- Tilsv
- Asmacık
- Cekke
- Afrin
- Ain Dara
- Kırçoğlu
- Arsuz
- Tuleil
- Tel Tayinat
- Tel Acana
- Aleppo
- Meharde
- Hama

KAYSERİ'DE HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİ ESERLERİ

Kaya Anıtları

Hititler, imparatorluğun güç simgesi olarak güneye, Toros dağları üzerindeki geçitler/beller aracılığı ile Kuzey Suriye'ye doğru ilerleyen doğal yollar üzerindeki kaya yüzeylerinde, kralları veya yerel yöneticileri, tanrılar önünde gösteren tasvirli anıtlar yapmışlardır. Güneye inen doğal yol üzerinde, genelde akarsulara hakim noktalardaki bu anıtlardan üçü Kayseri ilinde yer almıştır. Her üçü de Kayseri'nin güneydoğusundaki Develi ilçesindedir.

FRAKTİN ANITI

Develi'nin güneyinde Zamantı suyla birleşen küçük bir akarsu yakınında, kızkahverenginde kayalıkların düzgün ve dik yüzeyine işlenmişlerdir. Günümüzdeki zeminden 180 cm yukarıda başlayan ortalama 1 m. genişliğinde ve 3. 26 m. uzunluğundaki bir bant içinde iki ayrı sahne olarak düzenlenen kabartmalar yerleştirilmiştir. Bu iki sahnenin güneyinde ek olarak yalnız hiyerogliflerden oluşan bir yazıt bulunmaktadır. Her iki sahnedeki figürlerin yanlarına eklenmiş hiyeroglif lejantlar ve ikonografik özellikleri onların kimliğini açıklamaktadır. Her iki sahnede de konu aynıdır. Sol sahnede kral tanrıya, sağdaki sahnede ise kraliçe tanrıçaya içki kurbanı (libasyon) sunarken gösterilmiştir.

Her iki sahnede de figürler, aradaki sunağın iki yanında karşılıklı olarak yüz yüze gelecek şekilde yerleştirilmişlerdir. Her iki sahnede de kıyafetler çağının klasikleşmiş giysilerinin özelliklerini taşır. Tanrı ve kral boynuzlu, sivri külah, kısa kollu gömlek ve önden yırtmaçlı kısa etek ve uçları sivri tipik Hitit ayakkabıları taşımaktadır. Uçları kıvrık, ay biçimli kabzaları olan hançerleri, gövdenin arkasında, kemerlerine tutturulmuştur. Tanrı ucu kıvrık silahını sağ eliyle omzuna dayalı olarak taşırken kral, sol omzuna taktığı yayını sol eliyle tutmaktadır. Sağ elindeki gaga ağızlı testiden suyu içmektedir. Tanrının baş hizasında yalnızca tanrı işareti, kralın baş hizasında ise, " Büyük Kral Hattuşili" yazıtları onların kimliklerini açıklamaktadır.

TAŞÇI ANITI I :

Kayseri ili, Develi ilçesi Bakırdağ bucağı sınırları içindedir. Bakırdağı'nın içinden Satıköyü yönünde ilerlerken, Zamantı ırmağının yan kollarından Homursu veya Taşçı deresinin aktığı dar vadinin içindedir.

Vadinin bir yüzünde grimsi beyaz kayalık yüzeyde çizi tekniğinde işlenmiş hiyeroglif yazıtın, sağ alt kenarında bacakları gösterilmemiş üç figür sağa doğru, ileri uzattıkları sağ kolları ile dua jesti yaparak ilerler durumda yerleştirilmişlerdir.

TAŞCI ANITI II:

Birinci anıtın 100 m. uzağında ve güneyinde derenin aynı yakasında bulunmaktadır . 1947 yılında keşfedilmiştir.

80 cm yüksekliğindeki erkek figürü tipik Hitit rahipleri kıyafetindedir. Öne uzattığı sağ eliyle dua jesti yaparken sol eli üzerinde “sağlık, yaşam” sembolü olan üçgen hiyeroglif işareti taşır. Bu figür de ilk anıttaki üç figür gibi sağa yöneliktir, isim lejantını oluşturan işaretlere göre kimliği çok belirgin değilse de I. anıttakilerle aynı amaca hizmet eder nitelikte yorumlanabilir.

İMAMKULU/ŞİMŞEKKAYASI ANITI

• Alacahöyük

• Hattusas

• Karga

Kayalipinar

• Gavurkale

• Yagri

• Savcili

• Çalapverdi

Altinyayla

• Havuzköy

• Beyköy

• Malkaya

• Afyon

Sultanhanı

• Kululu

• Karakuyu

• Yalburt

• Köylütolu

Burunkaya

Aksaray

Göllüdag

Keslik

Fraktin

Imamkulu

Gezbeli

• Gürün

Darende

Palanga

Asiantas

• Si

• Isp

• Kötük

• Karahöyük

• Izgin

• Eflatunpınar

• Fasillar

• Hatip

Emirgazi

Porsuk

Bulgamaden

Kürtül

• K. Maras

• Boyl

Kizildag

Karadag

Ivriz

Domuztepe

Karatepe

• Karasu

Hemite

Sirkeli

Kb. Gh.

Sakçagözü

Zincirli

Ört.

Yesemek

GAntep

• Çggdin

Körkün

Kelekl

Tünp

• Tilsv

• Asmacik

• Ermenek

• Keben

Çine

Iskenderun

Afrin

Ain Dara

Tuleil

Tel Tayinat

Tel Aşağı

• Kinçoglu

• Aleppo

İMAMKULU/ŞİMŞEKKAYASI ANITI :

Develi'den, Adana ovasına doğru yüksek dağ kültelerini Gezbeli'ni aşarak ilerleyen anayoldan, dağ yolu tırmanışına başlamadan kuzeye doğru giden bir yan yol ile İmamkulu köyüne erişilir. Anıt, köyün kuzeyinde, dağlı arazide, Zamantı suyuna doğru açılan arazide, Beydağı'nın batı cephesinde oluşmuş yüksek terastaki iri kaya blokları arasından, bir tanesinin önyüzündedir. Anıt 1934 yılında Kemalettin Karamete tarafından keşfedilmiş. Kayseri'nin Develi ilçesi sınırlarındaki bu üç kaya anıtı Hitit İmparatorluk dönemine aittir ve her üçü de bu uygarlığın tasvir sanatının eriştiği olgun üslup özelliklerini yansıtır.

Kayseri ili Pınarbaşı ilçesine bağlı Karakuyu köyü sınırları içinde bulunmaktadır. 1931 yılında Ali Rıza Yalgın rehberliğinde bir Hitit yazıtını yerinde görmek üzere, Hamit Zübeyir Koşay ve H. H. von der Osten tarafından ziyaret edilmiştir. Orada yazıtın yanında tamamlanmamış ikinci bir yazıtın varlığı da görülmüştür. Bunların oradaki eski bir baraj kalıntısıyla ilgili olduğu anlaşılmıştır.

H. H. von der Osten, 1931 yılında bu barajla ilgili bilgileri, fotoğraf ve çizimleriyle beraber yayınlamıştır. Kayseri müze müdürü Nuh Naci Bey büyük yazıtı müzesine getirmiştir.

KARAKUYU BARAJI

“Büyük Kral Tuthaliya”nın lejantı kabartma hiyeroglif işaretleriyle işlenmiştir.

97

Çiftlik

KÜLTEPE'DE HİTİTLER YAŞADI MI?

1.2. kat:	Roma
3. kat:	Hellenistik
4.-5. kat:	Geç Hitit
?	MÖ 800
?	MÖ 1700
6.-10. katlar:	Karum Ia/b-IV
11-13. katlar:	ETÇ III
14-17. katlar:	ETÇ II
18. kat:	ETÇ I

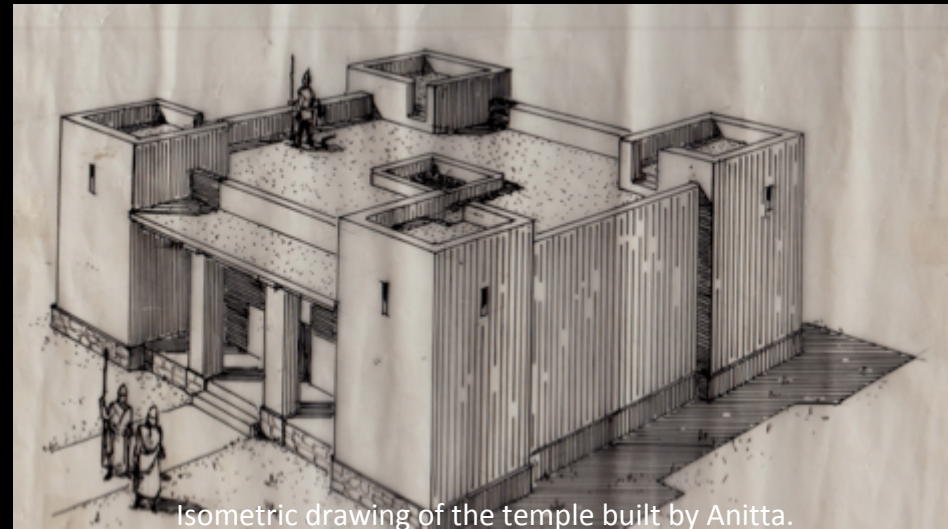

267

King Anitta:

"I built various city (fortifications) in Nesa. Behind I built the temple of the Stormgod of the Sky and the temple of our goddess (Halmassuit). I built the temple of Halmassuit, the temple of the Stormgod my lord, [and the temple of ...]. And those goods which I had brought back from my campaign(s) I dedicated(?) to that place." (Hoffner 1997: 183.)

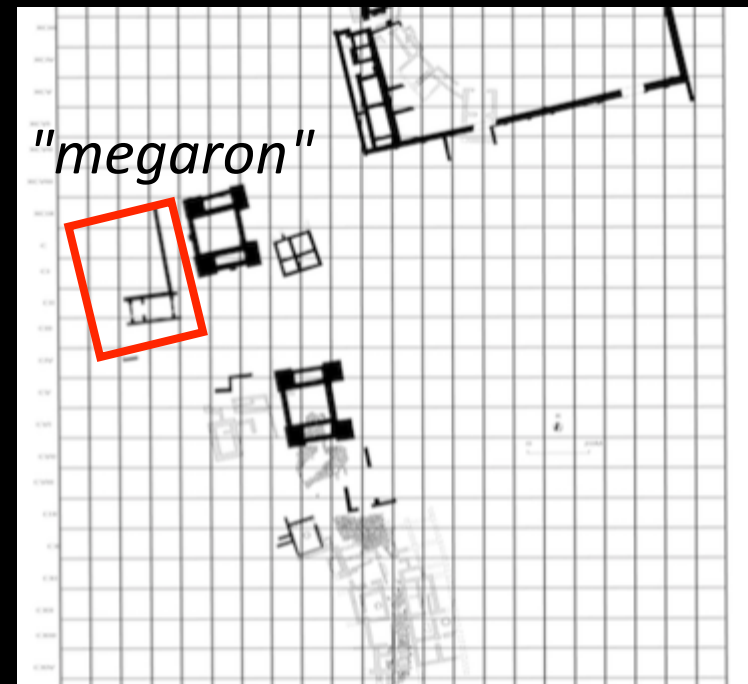

Isometric drawing of the temple built by Anitta.

By Mahmut Akok.

Dagger of Anitta discovered in the Official Building at Kanesh. Kültepe Expedition Archive.

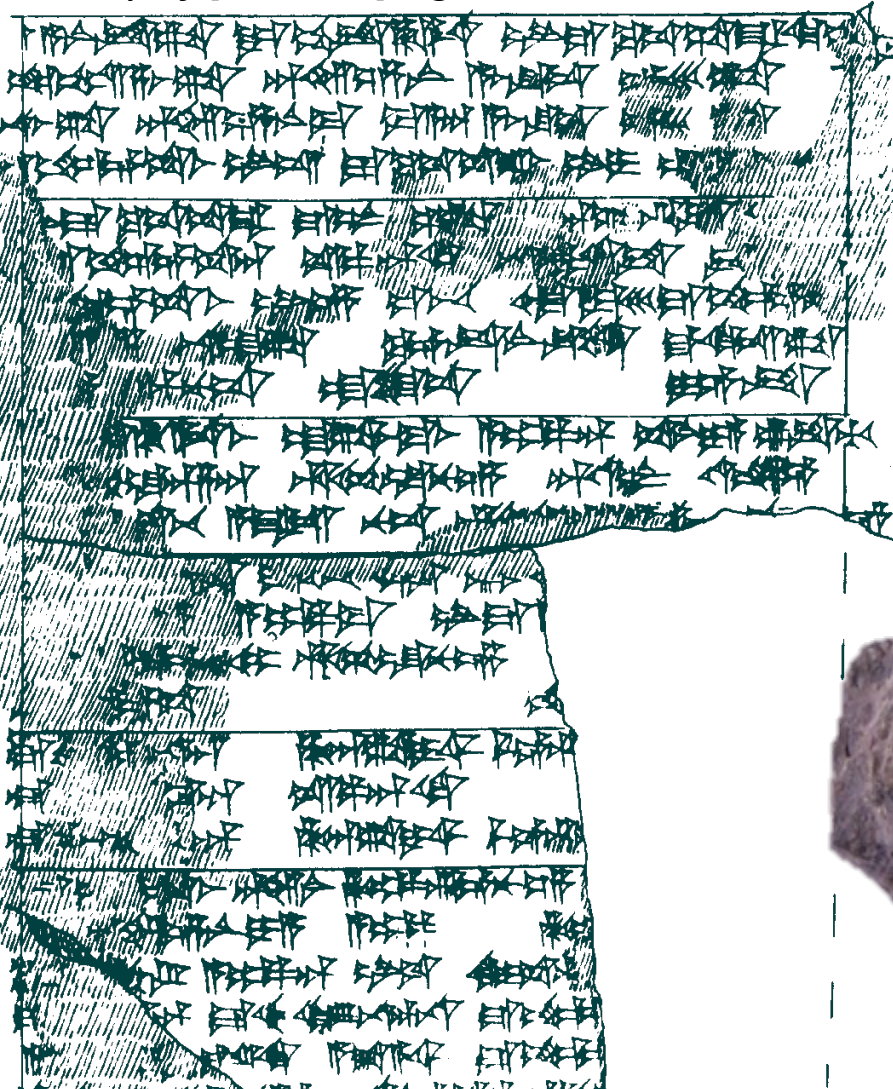

-Anitta Metninin yeniden okunması (Goedegebuure 2007, 306)

Whoever shoul[d] become king after me: let [n]o one [out of] Ne[ša] r[e]-settle the cities of [...], [...]x-na and Harkiuna: [Only?] Ne[sa] shall be(come) p[op]ulous. And he shall be k[ing] of a[ll] countries. Like a lion [he shall rule?] the lan[d(s)].

Anitta Text

“[I have copied] these [words] from the tablet(s) in my gate. Hereafter for all time let [no one] de[face] th[is tablet]. But whoever defaces it, [let him] b[e] an enemy of [the Stor]mgod.”

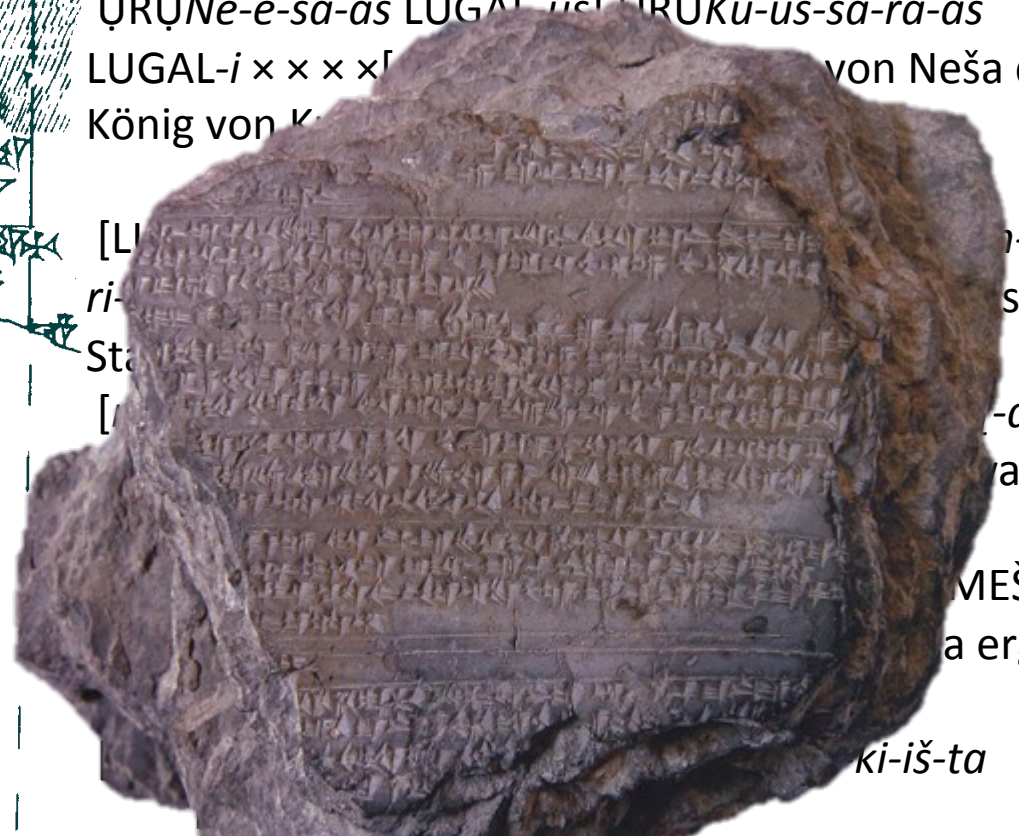

mA-ni-it-ta DUMU mPí-it-ḥa-a-na LUGAL URUKu-uš-ša-ra QÍ-BÍ-MA

Anitta, Sohn des Pithana, König von Kuššara, sprich(t):

ne-pí-iš-za-aš-ta DIŠKUR-un-ni a-aš-šu-uš ę-eš-ta
Dem Wettergott vom Himmel (?) war er lieb,
na-aš-ta DIŠKUR-un-ni-ma ma-a-an a-aš-šu-uš ę-eš-ta

und als er dem Wettergott aber lieb war,
URU Ne-e-ša-aš LUGAL uš URUKu-uš-ša-ra-aš
LUGAL-i x x x x von Neša dem
König von K

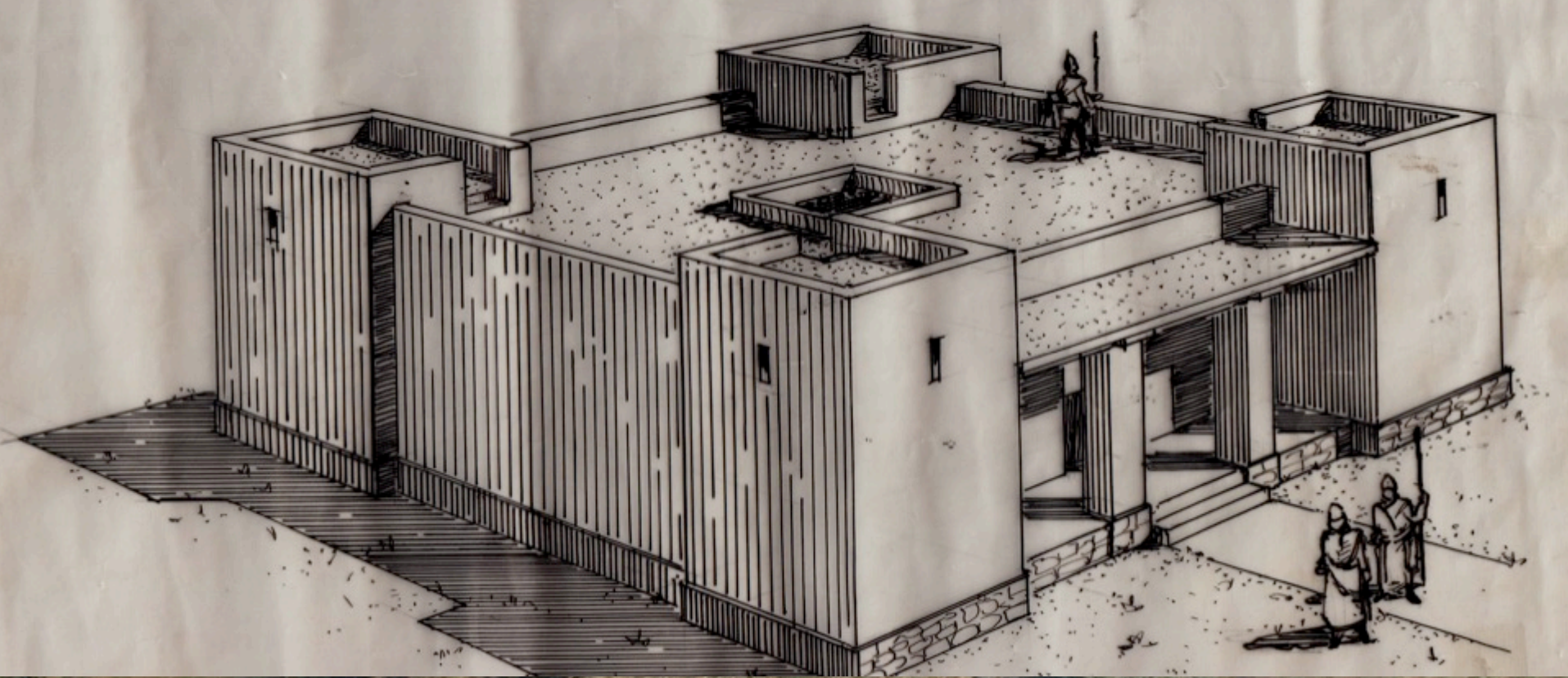
[L... -ga-
ri-... s der
Sta...

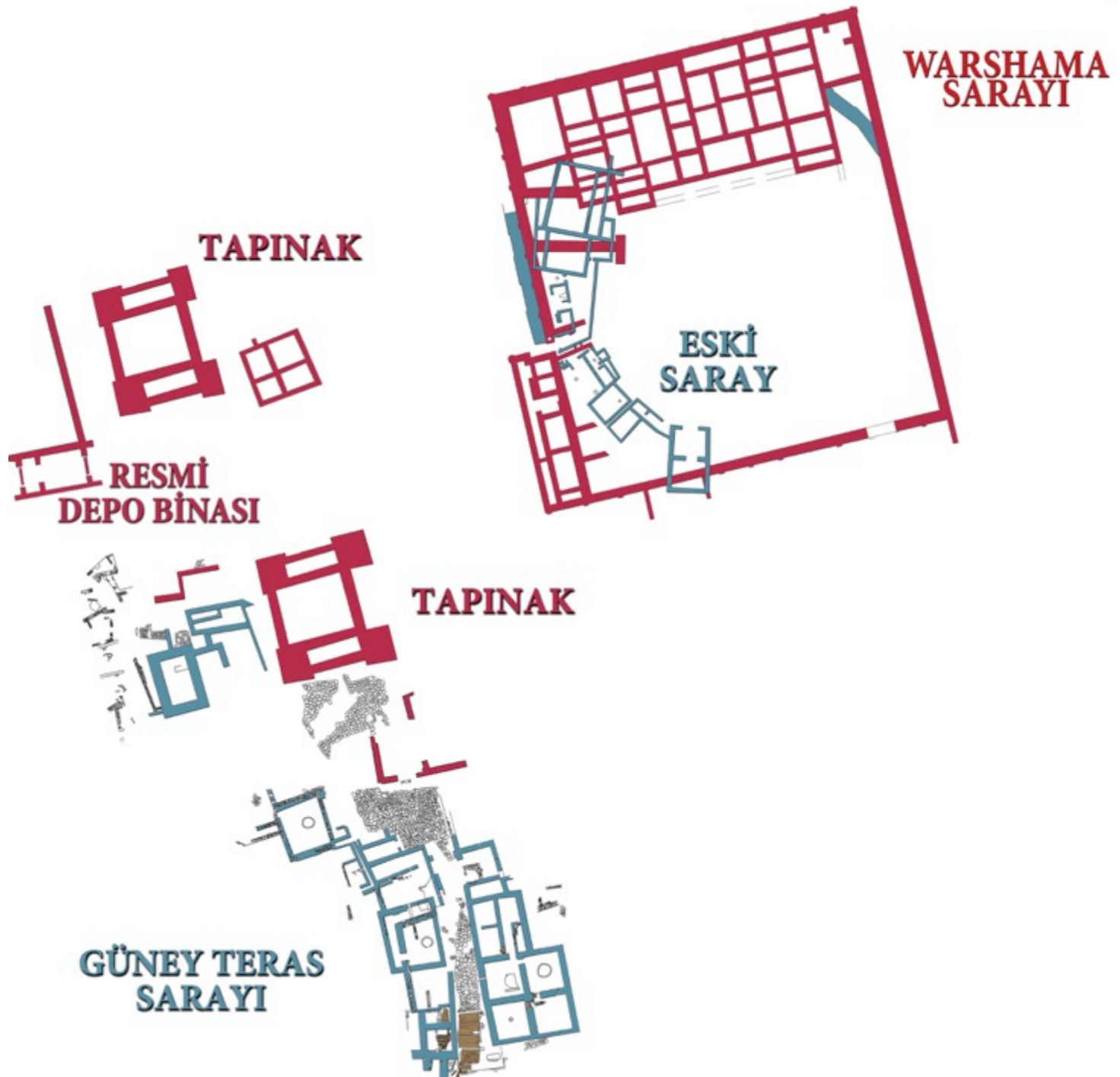
[... -a-aš]
... alt ein

MEŠ
... a ergriff

... ki-iš-ta 8

[ ] x an 9 [sondern] machte

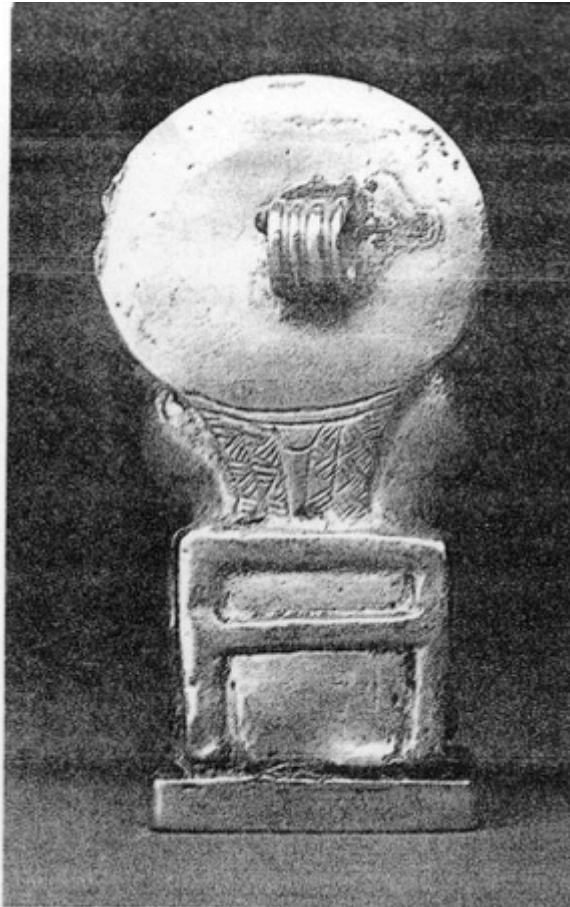

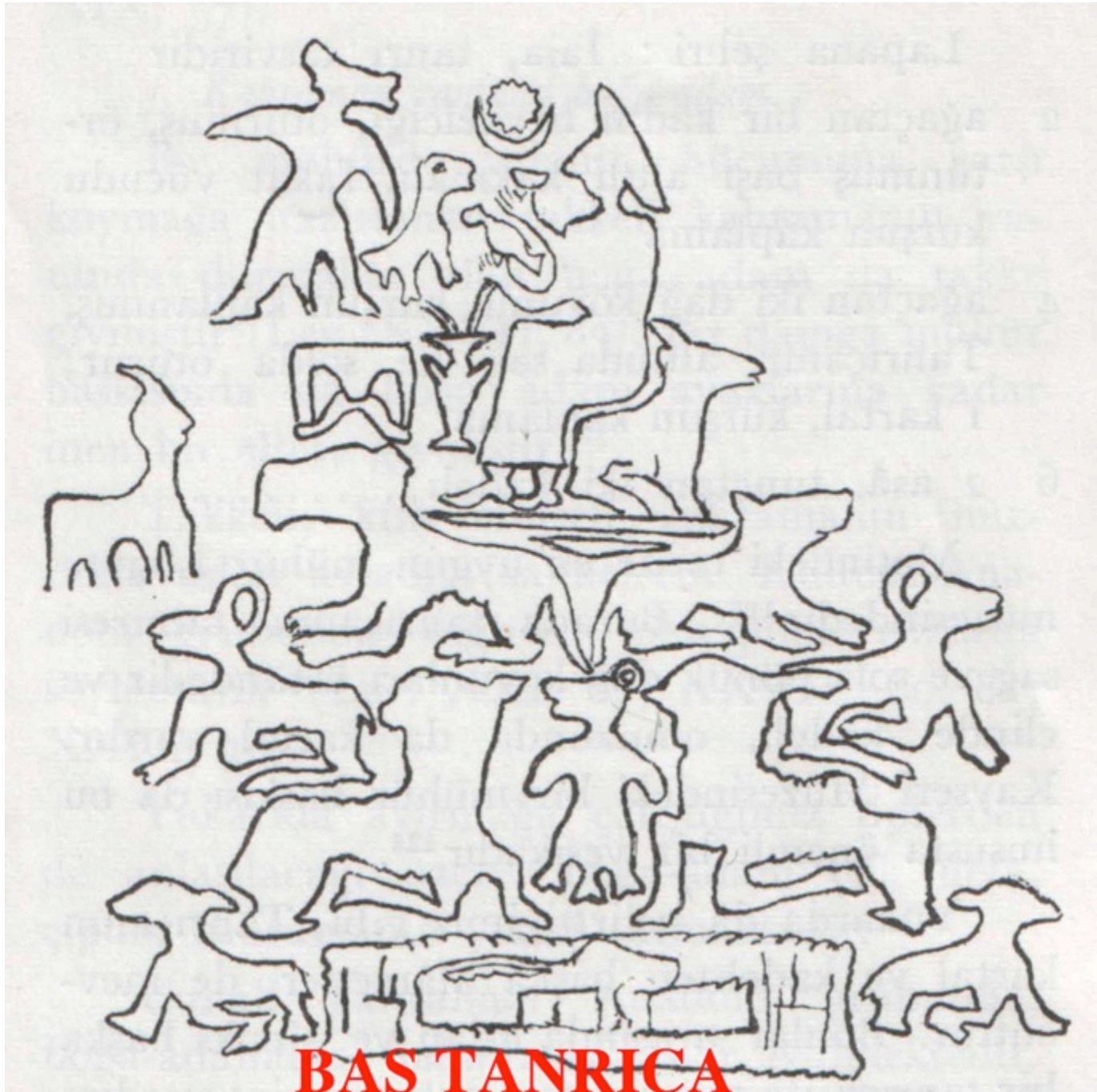

BAS TANRICA

Kültepe

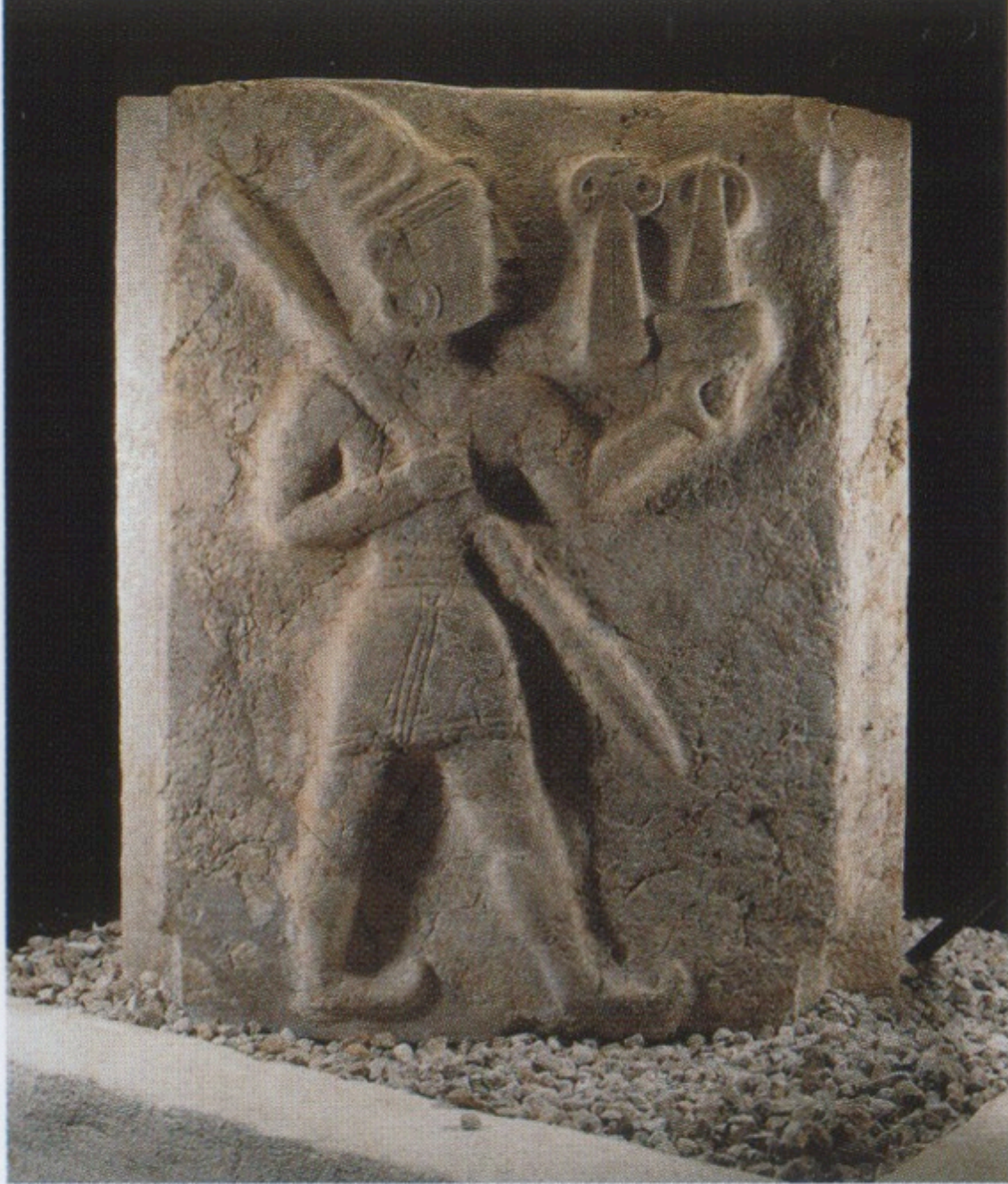
197 Drinking
shape of an ea
of Level II.

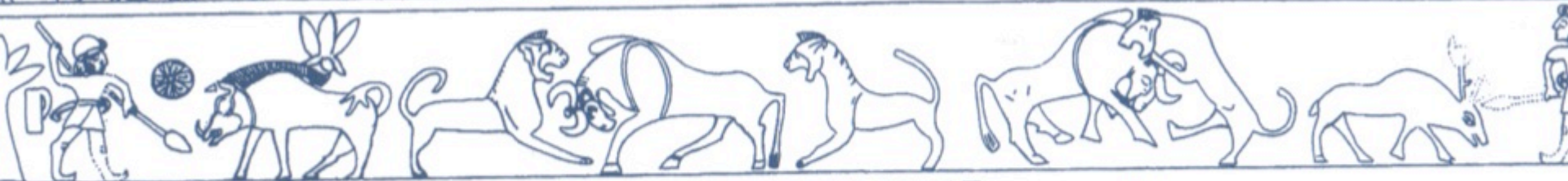
8 Das Sphinxenpaar von Alacahöyük (Foto Peter Dornwald)

9 Die Tudhaliya-Steile aus Tempel 5

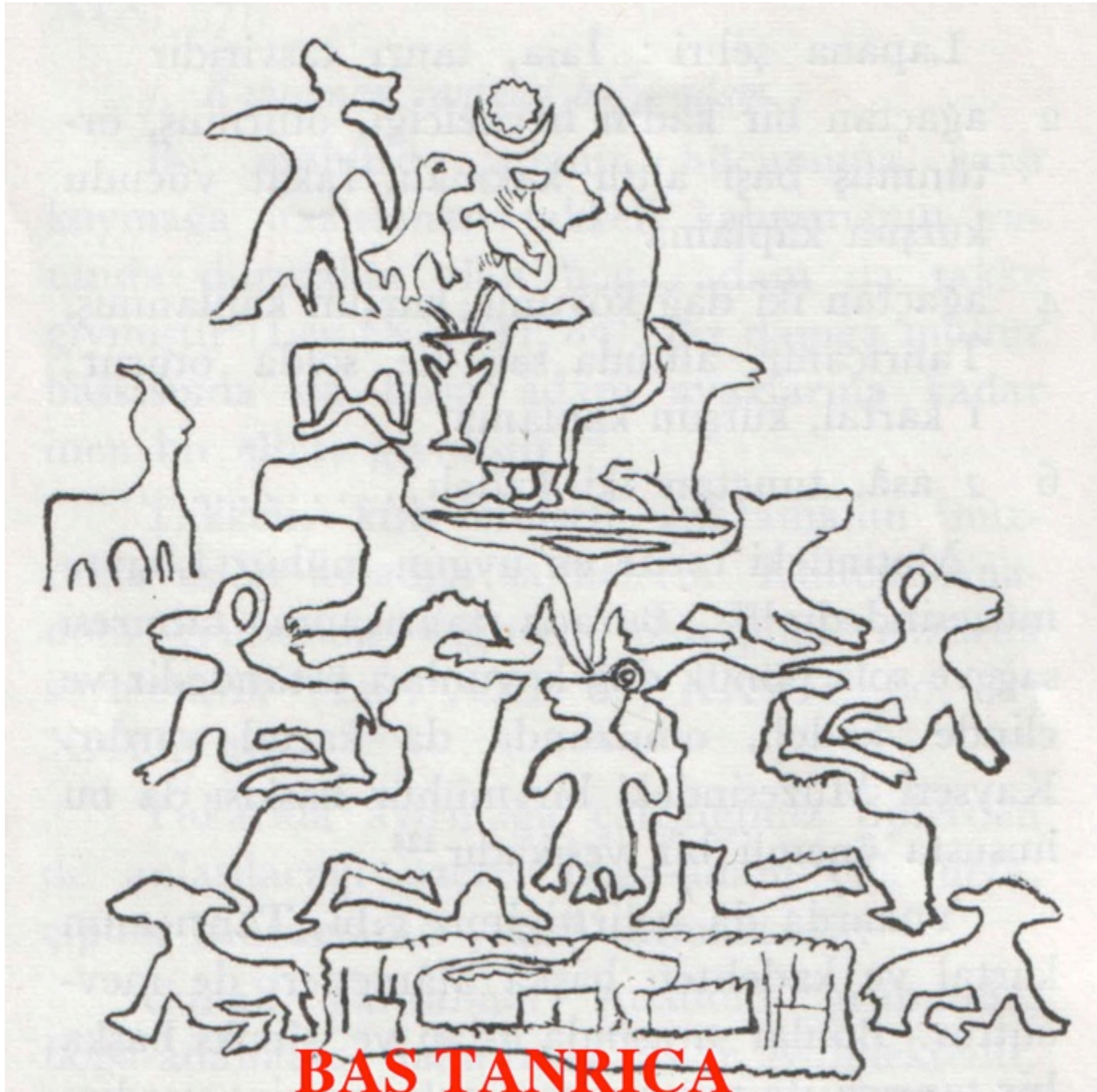

KIRLARIN KORUYUCU TANRISI

BAS TANRICA

49

7

7 Bulla des Großkönigs Mursili III. (Kat.-Nr. 141)

7

7 Steatitrelief aus Çorum/Yeniköy (Kat.-Nr. 124)

KIRLARIN KORUYUCU TANRISI

envelope in old Anatolian style, ceremony of the victory of the Storm God over serpent Illuyanka of Level II.

203

B. Drinking cups in the form of animal heads

Bull or oxen: In Karum Levels Ia-b and II these cups take only the form of a bull's head. This indicates that the bull, the sacred animal of the Weather God, was represented only with the bull-headed drinking cup in Kültepe. The monochromatic bulls' head rhyta from level II are different in such details as the shape of the horns, muzzle, forehead and in general style from those found in Level Ib. The halterless rhyton from Level Ib is more naturalistic than the rhyton with halter from level II, a level in which all of the heads have halters. The rims of two bulls' heads from Level II are tri-

203-206 Drinking cup in the form of a bull or oxen head of Level

Kultgefäß in Form eines Stierkopfes aus
tamonu (Kat.-Nr. 102)

204

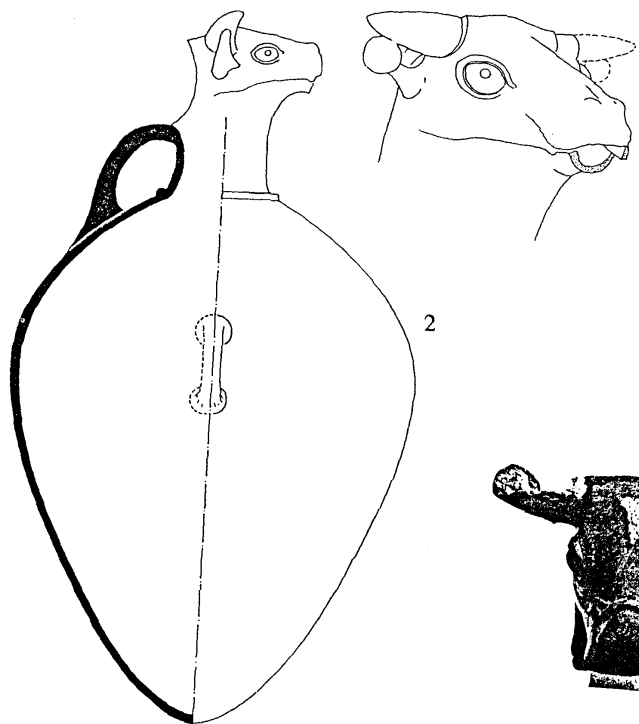
205

206

179 Zoomorphic pitcher of Level Ib. Short neck with wide spout ending in a bull's head. On upper body impressions of "sign royal" stamp.

2

192

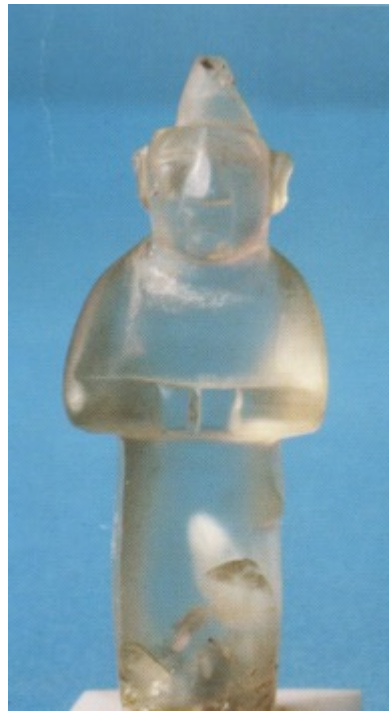

1

217
218

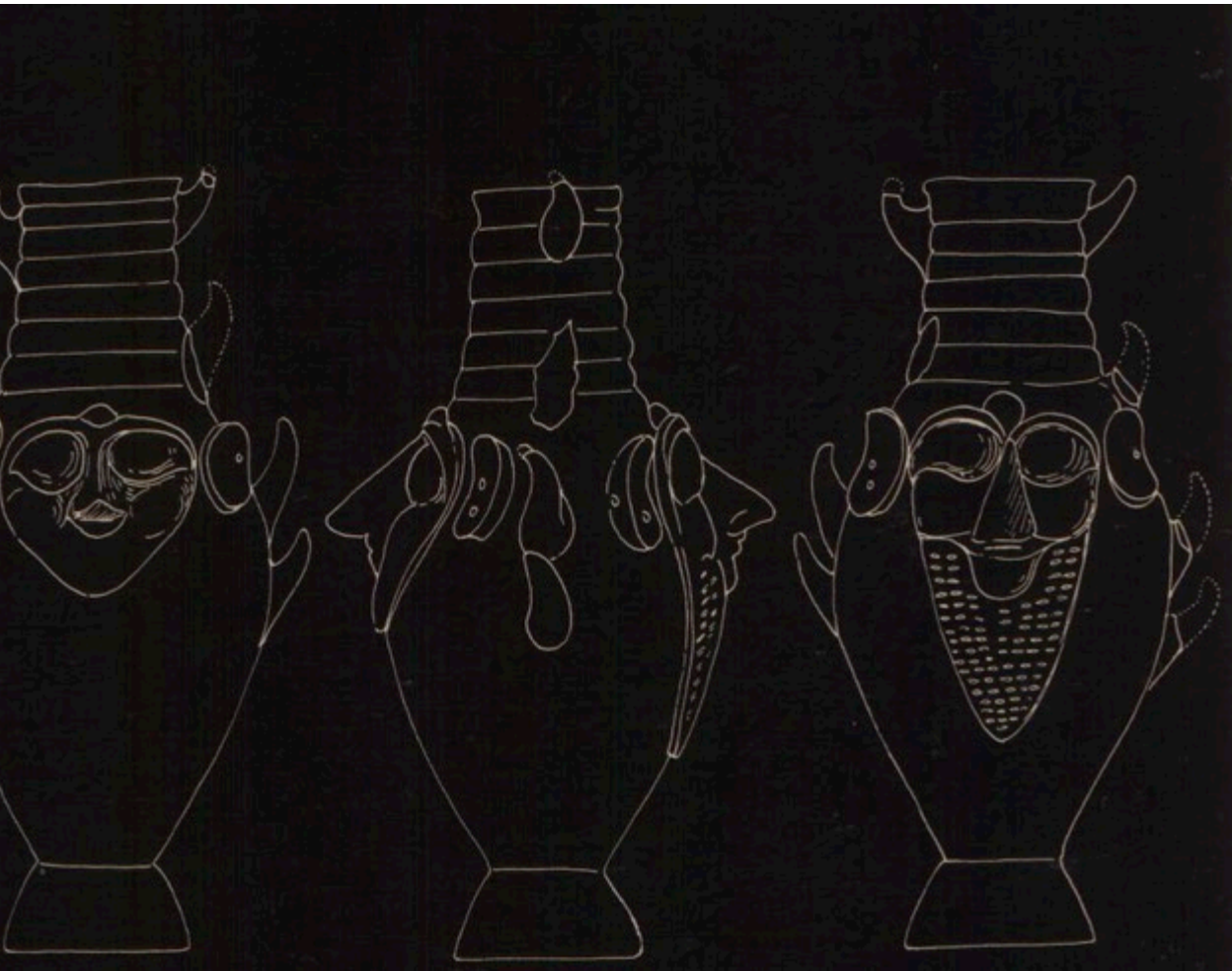
229

231

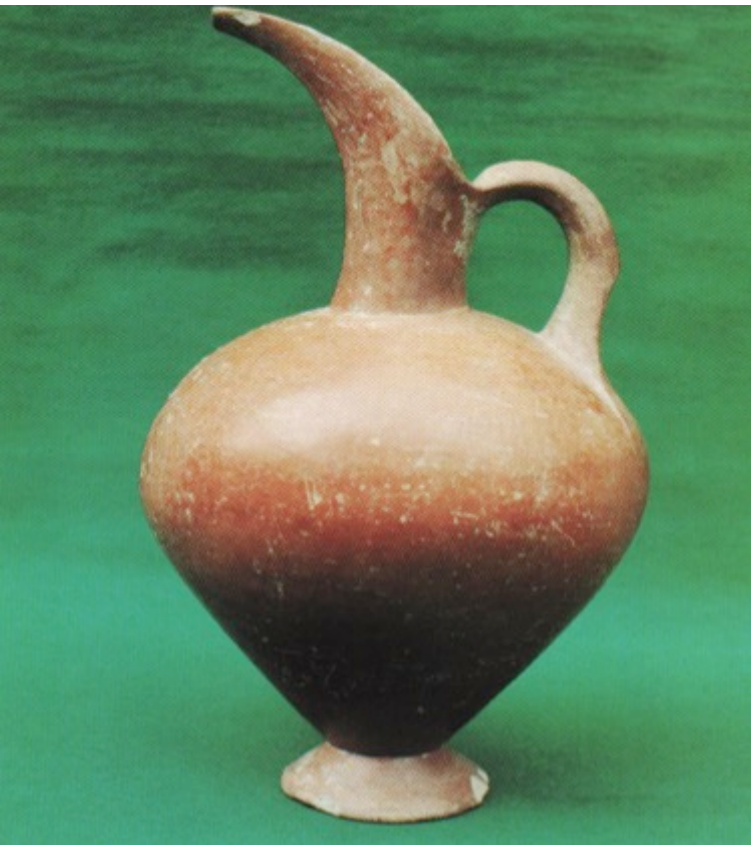

230

1 Zwei Schnabelkannen für Trinkgefäße, die Metallvorbilder nachahmen, aus Inandiktepe

